

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
5.Bf.86/2012/9. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2013. február hó 13. napján és február hó 20. napján megtartott folytatólagos nyilvános ülésen meghozta a következő

ÍTÉLETET:

A lopás büntette és más bűncselekmény miatt I.r. vádlott és társai ellen indult büntetőügyben a Nógrád Megyei Bíróság 1.B.199/2009/65. számú ítéletét mindhárom vádlott vonatkozásában **megváltoztatja**.

Az I. r. vádlott börtönbüntetésének tartamát 2 (kettő) évre enyhíti azzal, hogy a szabadságvesztés fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható.

A II. r. vádlott börtönbüntetésének tartamát 1 (egy) évre, a felfüggesztés próbaidejét 3 (három) évre enyhíti.

A III. r. vádlott börtönbüntetésének tartamát 1 (egy) évre enyhíti. A szabadságvesztés végrehajtását 3 (három) évi próbaidőre felfüggeszti. A közügyektől eltiltásra vonatkozó ítéleti rendelkezést mellőzi.

A III. r. vádlottat előzetes mentesítésben részesíti.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét mindhárom vádlottal szemben helybenhagyja azzal, hogy az I. r. vádlott cselekményének helyes megnevezése lopás büntette, személyi okmányának száma M, lakóhelye:S, a II. r. és a III. r. vádlottak cselekményének helyes megnevezése orgazdaság büntette, a III. r. vádlott személyi okmányának száma A, állandó lakóhelye: K.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek helye nincs.

INDOKOLÁS:

A Nógrád Megyei Bíróság a 2011. december 14. napján kihirdetett 1.B.199/2009/65. számú ítéletével az I.r. vádlottat jelentős értékre elkövetett lopás büntette (Btk.316.§.(1)(5) bekezdés a/ pont) miatt 3 év börtönbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. Vele szemben 28.000.000 Ft erejéig vagyonelkobzást rendelt el.

A II.r. vádlottat jelentős értékre elkövetett orgazdaság büntette (Btk.326.§.(1)(4) bekezdés a/ pont) miatt 1 év 6 hónap börtönbüntetésre ítélte, melynek végrehajtását 5 év próbaidőre felfüggesztette. Vele szemben 2.000.000 Ft erejéig vagyonelkobzást rendelt el.

a III.r. vádlottat jelentős értékre elkövetett orgazdaság büntette (Btk.326.§.(1)(4) bekezdés a/ pont) miatt 1 év 6 hónap börtönre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte.

Rendelkezett ítéletében az I.r. vádlott vonatkozásában az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, továbbá az eljárás során lefoglalt ékszerek elkobzásáról, míg a többi bűnjel iratoknál történő kezelését, részbeni megsemmisítésüket, illetve kiadásukat és elkobzásukat rendelte el, valamint kötelezte a vádlottakat a bűnügyi költség viselésére is.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész - az általa fenntartott 3 napi gondolkodási időn belül - mindhárom vádlott terhére téves minősítés és súlyosítás érdekében jelentett be fellebbezést, melyet azonban az indokolt ítélet kézhezvételét követően visszavont.

Az ítélet ellen az I.r. vádlott és védője, valamint a III.r. vádlott és védője a tárgyaláson felmentés érdekében fellebbeztek.

A II.r. vádlott és védője a 3 nap gondolkodási időn belül elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért és a vagyonelkobzás mellőzése érdekében fellebbezett.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.285/2010/3. számú átiratában a védelmi fellebbezéseket nem tartotta alaposnak.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok betartásával folytatta le az eljárást. Az ügy elbírálása szempontjából szükséges bizonyítékokat beszerezte. Ennek során rendelt ki ismételt szakértőt az ékszerek eredetének és értékének megállapítása céljából. A tárgyaláson megvizsgált bizonyítékokat ésszerűen és logikusan mérlegelte, feladatlan ellentmondást nem hagyott.

Az elsőfokú bíróság által így megállapított tényállást megalapozottnak látta.

Véleménye szerint a védelmi fellebbezések az elsőfokú bíróság mérlegelő tevékenységét támadják, ami a másodfokú eljárásban nem vezethet eredményre.

A megállapított tényállásból az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett a vádlottak bűnösségére, a cselekményeik minősítését is törvényesnek találta.

Egyetértett az elsőfokú bíróság indokolásával a körben is, hogy miért a jelentős értékre elkövetett vagyon elleni bűncselekmény elkövetését látta megállapíthatónak. A fellebbviteli főügyészség szerint az elsőfokú bíróság a bűnösségi körülményeket is helyesen vette számba, a kiszabott büntetések nemét és mértékét is törvényesnek és megfelelőnek tartotta, melynek enyhítését sem látta indokoltnak.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta.

Az ügy nyilvános ülésen történő elbírálását tartotta indokoltnak, bejelentve, hogy azon nem kíván részt venni.

Az I.r. vádlott védője a fellebbezését írásban, részletesen indokolta.

Ebben az elsőfokú bíróság ítéletét megalapozatlannak, a tényállást hiányosnak, részben iratellenesnek jellemezte.

Ez alapján az elsőfokú bíróság ítéletének a Be.376.§.(1) bekezdése alapján történő hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

Eljárásjogi észrevételeiben kifogásolta az operatív anyagok nyíltá tételének elmaradását, és azt is, hogy a lehallgatási anyagok nyíltá tétele szabálytalanul történt, mert ezeken az iratokon rajta maradt a minősítés. A helyiséglehallgatási jegyzőkönyv is úgy került csatolásra az iratokhoz, hogy titkosítása nem került feloldásra. Álláspontja szerint a nyomozó hatóság szelektált a bizonyítékok között.

Az I.r. vádlott elfogásában részt vevő rendőrök - véleményes szerint - valótlan tényeket közöltek vallomásaikban. A nyomozó hatóság fedett nyomozók bevonásával, - jogszabálysértően - lényegében csapdát állított a vádlottaknak. Erre utalnak szerinte az elfogás körülményei is.

Kifogásolta a vevő és a tolmács kihallgatásának elmaradását, ami szintén a fedett nyomozók igénybevételeét igazolja.

Súlyosan jogszabálysértőnek tartotta azt, hogy a vádlottat igyekeztek a bűncselekmény elkövetésére rábeszélni, a reális piaci érték 2,5-szeresét ajánlva az ékszerekért.

Azt is vitatta, hogy a nyomozók az elfogás során POLICE feliratú mellényt viseltek volna, amit azért nem támaszt alá bizonyíték, mert nincsenek felvételek a rendőrségi akcióról, és a szálloda videókamera-felvételei sem kerültek csatolásra a nyomozati iratokhoz. Ekként pedig az I.r. vádlott ezzel kapcsolatos vallomása nem nyert megcáfolást.

Arra is hivatkozott, hogy a helyszíni szemléről készített videofelvételeket is manipulálták. Nem a teljes anyag került csatolásra a bírásig irathoz. A felvétel vége hiányzik, aminek azért lett volna jelentősége, mert ekkor került ténylegesen megmutatásra az a hely, amit a vádlottnak tanú1 mutatott, mint a tárgyak feltalálásának helyét. 9 ember ment fel arra helyre, a felvételen pedig egyetlen ember sincs a lyuk körül. Lényegesnek tartotta, hogy a vádlott mekkora lyukat is mutatott, mert a rendőrségi felvételen egy 4x3 méteres lyuk látszódik. Megjegyezte, hogy 50x50 cm-es lyukat csak az ás ki, aki konkrétan tudja, hogy hol van, és mit keres. Bár a vádlott a szemlén megmutatta a lyukat, ez nincs a felvételen.

Szükségesnek látta a teljes, vágatlan felvétel beszerzését, ennek hiányában pedig a helyszíni szemlén részt vevő személyek tanúkénti meghallgatását.

A bizonyítékok körében elsődlegesen a szakértőkkel foglalkozott.

Állítása szerint a nyomozó hatóság az egyébként is folyamatosan foglalkoztatott szakértőket alkalmazva igyekezett a bizonyítékok körét erősíteni.

A régész szakértő¹ kapcsán arra hívta fel a figyelmet, hogy őt titkos együttműködőként már az operatív eljárásba is bevonta a nyomozóhatóság, és csak ezt követően került kirendelésre a nyílt eljárásban. Ez a tény pedig, álláspontja szerint önmagában is kizáró ok a szakértővel szemben.

Az ékszerszakértő véleményével kapcsolatban arra hivatkozott, hogy a folyó mélyén lévő ékszerről egy nem túl jó minőségű fénykép alapján, tényleges fizikai vizsgálat, súly és pontos méret ismerete nélkül adott szakértői véleményt, amelyben a becsült értéket 50 millió Ft-ot meghaladó értékben határozta meg. a tárgyaláson pedig már túl-ig határt megjelölve, akár 10 millió Ft-al alacsonyabb értéket is reálisnak fogadott el.

Rámutatott a szakértők érdekeltségére is. A szakértő¹ ugyanis a Múzeummal szerződéses jogviszonyban álló szakértő és mivel az ékszerek - elkobzásuk esetén - oda kerülnének kezelésbe, elfogulatlannak nem tekinthető.

Ehhez kapcsolódónak jellemezte a szakértő² azon megjegyzését is, ami szorgalmazta a leletek sorsának mielőbbi rendezését, közgyűjteményben elhelyezésüket.

A másodikként kirendelt szakértő³ tevékenységével kapcsolatosan kifogásolta, hogy a szakértő előbb megkereste szakértő¹-t, tőle kért információt, vele konzultált, és csak ezután írta meg a szakvéleményét.

Ennek okán a szakértői véleményeket aggályosnak tartotta.

Kifogásolta, hogy alapvető, a büntetőjogi felelősséget is befolyásoló alapfogalmakat sem sikerült tisztáznia a szakértőnek.

Nem tisztázódott a lelet jogi-régészeti minősítése, és az sem, hogy a kulturális javak körébe tartozó régészeti leletről van-e szó.

Már a nyomozó hatóság sem tudta kideríteni, hogy az ékszereket ki áshatta el és mikor, csak annyi volt megállapítható, hogy az nem lehet az eredeti feltalálási hely.

Hivatkozott az I.r. vádlott védekezésére, miszerint a szóban forgó ékszereket barátja tanú¹ találta meg és ajánlotta fel neki megvételre vagy cserére. Ezt a vádlotti előadást semmilyen bizonyíték nem cáfolta meg, az elsőfokú bíróság pedig nem adta indokát annak, hogy a fenti védekezést miért nem fogadta el.

Álláspontja szerint, csak egy megismételt eljárásban tisztázható, hogy a vád tárgyát képező ékszerek kulturális javaknak, és ezen belül régészeti leletnek minősülnek-e, és ha igen, akkor az azokat ténylegesen kiásó személy felelhet lopás büntette miatt, míg az I.r. vádlott attól függően, hogy mit tudott a tárgyak tényleges eredetéről, legfeljebb orgazdaság büntette miatt vonható felelősségre.

A III.r. vádlott védője szintén írásban indokolta a fellebbezését.

Elsődlegesen eltérő tényállás megállapítását, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a vádlott felmentését indítványozta bűncselekmény hiányában.

Másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

Harmadlagos indítványa a kiszabott büntetés enyhítésére irányult.

A I. tényállási pontban rögzített tényállással kapcsolatos álláspontja szerint az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta az I.r. vádlott azon írásbeli vallomását, miszerint nem foglalkozott fémkeresőzéssel, a fémkereső készülékeket mindössze szervizelte, és kereskedett velük. Egyébként biztonsági őr volt az adott időszakban, jövedelme is ebből keletkezett, melyet adóbevallásokkal tudott alátámasztani.

Arra sem volt figyelemmel az elsőfokú bíróság, hogy a házkutatás során az I.r. vádlottnál nem került sem fémkereső gép, sem más olyan munkaeszköz lefoglalásra, ami a helyszínhez köthető lett volna.

Az ékszerek megtalálásával összefüggésben szintén az I.r. vádlott meg nem cáfoltt vallomására hivatkozott, miszerint az ékszereket tanú1-től kapta értékesítésre, aki azokat a diósjenői hegyen rejtette el.

Kiemelte, hogy az elkövetés ideje és helye pontosan nem meghatározott. A szakértők is azt állapították meg, hogy az ékszer-együttes eredeti feltalálási helye nem lehetett a város melletti hegy.

Kifogásolta a másodlagos régészeti lelőhely megfogalmazást is, mivel a Kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. Tv.7.§.20. pontja mindössze a régészeti lelőhely kifejezést használja.

Azt is figyelmen kívül hagyta az elsőfokú bíróság, hogy a szakértői vélemények alapján az ékszer-együttes feltalálási helye akár külföldön is lehetett.

Vitatta azt is, hogy az ékszer-együttes a kulturális javak körébe tartozó lenne, hiszen ezek a tárgyak honfoglalás előttiak, a magyar történelemhez nem kapcsolódnak, az ékszerek nyilvánvalóan nem magyar régészeti emlékek. Így pedig nem bizonyosodott be a Magyar Állam azokon fennálló tulajdonjoga, mivel nem kizárható, hogy a tárgyak nem magyarországi lelőhelyről származnak. Kétséget kizáró bizonyítottság hiányában egyik vádlott vonatkozásában sem állapítható meg bűncselekmény elkövetése.

Utalt arra a szakértői megállapításra is, hogy a tárgyaknak forgalmi értéke nincs, mivel azok legálisan nem voltak értékesíthetőek. Ebben az esetben viszont elkövetési értéként csak a tényleges aranytartalom akkori értéke jöhetne szóba.

Az érték szakértői megállapítása kapcsán azzal érvelt, hogy szakértő1 és szakértő2 is a Múzeum biztosítási értékeit vette figyelembe, ami eltúlzott értékhez vezetett. A szakértő3 szakvéleménye is részben ezeken alapult, részben pedig korban eltérő tárgyak értékét vette alapul, így az általa meghatározott összeg is alkalmatlan a valós érték megállapítására.

Felvetette azt is, hogy ha elfogadjuk, hogy a tárgyaknak van legális kereskedelme, akkor azok nem forgalomképtelenek, és így nem tartoznak a kulturális javak közé. Erre vonatkozóan az I.r. vádlott több bizonyítékot nyújtott be arra vonatkozóan, hogy létezik legális kereskedelme a hasonló korú és küllemű ékszereknek, mely tény a bíróság figyelmen kívül hagyott.

Nem volt tekintettel az elsőfokú bíróság a III.r. vádlott azon védekezésére sem, mely szerint a II.r. vádlott nemcsak érmekereskedelemmel, hanem más tárgyak kereskedelmével is foglalkozott.

A III.r. vádlott éppen ezért nem ismerőse volt a II.r. vádlottnak, hanem ügyfele, akivel több ügyletet bonyolított korábban. Ennek megfelelően pedig a III.r. vádlott joggal feltételezhette, hogy az ékszer-együttest legális forrásból vásárolja meg, annál is inkább, mert nem közöltek vele olyan körülményeket, amelyekből a jogellenes eredetre következethetett volna.

Iratellenesnek tartotta azt a ténymegállapítást is, hogy a III.r. vádlott kérte volna a II.r. vádlottat arra, hogy utólag legalizálja a tárgyak eredetét.. Ilyen vallomást a II.r. vádlott sem tett. A legalizálás kizárólag az I.r. és a II.r. vádlott egyik telefonbeszélgetése során hangzott el. Megállapítható, hogy a III.r. vádlott a tárgyakat azért szerezte meg, mert azokat ki akarta állítani, a kiállítás épületére pedig utóbb Uniós támogatást is kapott. Ez pedig ellentétes azzal, hogy tudott volna az ékszer-együttes illegális eredetéről.

Kifogásolta, hogy nem került kihallgatásra a továbbértékesítés vevője és a tolmács sem, továbbá azt is, hogy a teljes titkos anyag nyíltá tétele elmaradt a védői indítványok ellenére.

Feltételezte azt is, hogy a nyomozó hatóság fedett nyomozókat vont be az ügybe és az általuk alkalmazott provokáció következtében került sor az ismételt eladási kísérletre.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem derítette fel a tényállást, feltételezésekre, lehetőségekre, hiányos információkra, szabálytalanul végzett titkos információszerző tevékenység során beszerzett és szabálytalanul nyíltá tett adatokra alapozta az ítéletét.

Tévesnek tartotta az I.r. vádlott védekezése elvetésének indokait is. Ezzel kapcsolatban ugyanis a bíróság semmilyen bizonyítékot nem szerzett be. Kizárólag tanú1 fiának vallomása alapján állapította meg azt, hogy tanú1 nem tudott hosszabb túságat tenni, ezért nem is mutathatta meg a lelőhelyet az I.r. vádlottnak.

Figyelman kívül hagyta, hogy tanú1 fiának vallomásában elhangzott az is, hogy tanú1-nek nem volt gyűjteménye, nem foglalkozott műtárgyakkal, amivel viszont ellentétben állt a tanú3 vallomása és a Kft1. aukciós háztól beszerzett adatok is. Ezeket az ellentmondásokat sem oldotta fel az elsőfokú bíróság.

Kifogásolta, hogy tanú4 és tanú5 tanúk kihallgatásának mellőzéséről nem hozott bizonyítási indítványt elutasító határozatot.

Az ügyben eljáró szakértőkkel összefüggésben azt emelte ki, hogy szakértő1 a szakvéleményét többször módosította, és mint a Múzeum alánkori szakértője, elfogulatlan szakvélemény adására nem képes.

A szakértő személyével kapcsolatban hangsúlyozta azt is, hogy a nyomozó hatóság már a nyílt nyomozati eljárást megelőzően, az ügy operatív szakaszában felkérte őt szakvélemény adására fényképek alapján, így a szakértő1 már akkor szakvéleményt adott a nyakperecről, amikor az még a folyó fenekén feküdt.

Ezért kérte a védelem a szakértő kizárását, azonban ezt az indítványt sem bírálta el a bíróság.

E szakértő kizárásának a Be. 103.§.(1) b/ és h/ pontjaiban írt okai is fennálltak álláspontja szerint.

A szakértő2-vel kapcsolatban arra hivatkozott, hogy mint a szakértő1 doktorandusza, az általa elkészített szakvéleményhez a szakértő asszonnyal folytatott előzetes konzultációt, így szakvéleménye ugyancsak nem elfogulatlan.

Kifejtette, hogy mivel Magyarországon nincs egyetlen olyan szakértő sem, aki ne állna valamely állami szervezet alkalmazásában, ezért külföldi szakértő kirendelésére lett volna szüksége, melyre a bíróság nem látott lehetőséget annak ellenére, hogy azt a Be. nem zárja ki.

Sérelmezte, hogy a bíróság nem értékelte azt a III.r. vádlott által benyújtott iratot, mely alapján igazolható, hogy a vallomásában említett múzeum időközben létrejött és működik. Ennek elfogadása esetén ugyanis cáfolatot nyert volna az a feltételezés, hogy a III.r. vádlottat anyagi haszonszerzés vezette az ékszerek megvásárlásakor.

A vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítása esetén indítványozta figyelembe venni, hogy a III.r. vádlott büntetlen előéletű, 3 kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik, akik közül egy még csecsemő. Kérte figyelembe venni a jelentős időmúlást, továbbá azt is, hogy a III.r. vádlott vállalkozásával 50 fő számára biztosít folyamatos megélhetést. Mindezek alapján a szabadságvesztés próbaidőre történő felfüggesztését indítványozta.

A nyilvános ülésen az I. r. vádlott védője az írásban benyújtott fellebbezését lényegében változatlan tartalommal az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése végett tartotta fenn. Továbbra is vitatta, hogy a titkos információ gyűjtés során

beszerzett adatok szabályosan lettek volna felhasználva az eljárásban, és utalt arra is, hogy a helyszíni szemléről készült video anyaga is meg lett vágva.

Ezen túlmenően rámutatott szakértő1 szakvéleményének ellentmondásosságára, valamint a szakértők által meghatározott értékek közötti jelentős eltérésekre is.

Álláspontja szerint az eljárás során az elsőfokú bíróság nem tudott alapvető kérdésekre választ adni, így pl. arra, hogy számít-e, hogy ki ásta el a tárgyakat a földbe, számít-e és ha igen mennyiben, hogy ki és mikor találta meg azokat. Érvelése szerint ezeknek a kérdéseknek a tisztázása nélkül megalapozott ítéletet hozni nem lehet.

Ezért az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására kötelezését indítványozta azzal, hogy a megismételt eljárás során a nyomozóhatóság munkájának törvényességét is vizsgálni kell, ezen túlmenően pedig új, független, elfogulatlan szakértők bevonására van szükség.

Végezetül sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság lényegében halmozott hátrányt alkalmazott az I. r. vádlottal szemben, hiszen a lefoglalt tárgyak egy részét elkobozta, ezen túlmenően vagyoneklobzást is elrendelt annak ellenére, hogy önmagában hátrány érte az I. r. vádlottat már azzal is, hogy a kifizette tanú1-nek a vételárat, azonban az ékszereket elveszítette.

A II. r. vádlott védője az elsőfokú eljárás végén tartott perbeszédében előadottakat tartotta fenn változatlan tartalommal. Ezen túlmenően hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság megalapozatlanul alkalmazott a II. r. vádlottal szemben 2.000.000 forint erejéig vagyoneklobzást. Kiemelte, hogy bár egyetért az I. r. vádlott védőjének érvelésével, azonban a II. r. vádlott érdekét nem szolgálja az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése, ezért a II. r. vádlott által a tárgyalás során előadott védekezésének elfogadását, ennek alapján a II. r. vádlott felmentését, másodlagosan pedig a vele szemben kiszabott büntetés felfüggesztésének próbaidejére vonatkozóan annak jelentős csökkentését indítványozta.

A III. r. vádlott védője az írásbeli beadványában előadottakat ugyancsak változatlan tartalommal fenntartotta. Arra hivatkozott, hogy a fellebbezésének indokolásában írtakkal nem az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységét támadja, hanem arra kíván rámutatni, hogy az eljárásba bevont szakértők egyáltalán nem tudták tisztázni az ékszerek eredetét és az értékét sem.

Nem vitatta a régészeti leletek állami tulajdonát, ugyanakkor állította, hogy az állam tulajdon joga csak akkor áll fenn, ha a lelet elsődleges régészeti lelőhelyről származik. Jelen ügyben azonban egyértelműen tisztázást nyert, hogy a lelőhely nem tekinthető elsődlegesnek, ezért az állam tulajdonjogának fennállását az ékszereken továbbra is vitatta.

Kiemelte ezen túlmenően, hogy semmiféle bizonyíték nem támasztja alá az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy a III. r. vádlott tudott az ékszerek tényleges eredetéről. Ezzel szemben a védő érvelése szerint arra van bizonyíték, hogy a III. r. vádlott kiállításra szánta a megvásárolt ékszereket, és azok ismételt eladását lényegében kiprovokálták a bevetett fedett nyomozók.

Összességében elsődlegesen az elsőfokú ítéleti tényállás megváltoztatását és a III. r. vádlott felmentését, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, míg harmadlagosan a III. r. vádlottal szemben kiszabott büntetés jelentős enyhítését, emellett a végrehajtás felfüggesztését és előzetes mentesítés alkalmazását indítványozta. Ez utóbbi indítványát azzal támasztotta alá, hogy a III. r. vádlott büntetlen előéletű, körülbelül 50 ember munkahelyét biztosító vállalkozást tart fenn, azonban az iroda működtetéséhez tiszta erkölcsi bizonyítványra van szüksége. A végrehajtható szabadságvesztés, vagy akár annak felfüggesztése esetén az előzetes mentesítés mellőzése a III. r. vádlott esetében a vállalkozásának elvesztését és a család megélhetésének bizonytalanná válását eredményezné.

A vádlottak az utolsó szó jogán ártatlanságukat hangsúlyozták.

A vádlotti és védői fellebbezésekkel megtámadott elsőfokú ítéletet az ítélőtábla az azt megelőző eljárással együtt teljes terjedelmében bírálta felül a Be. 348. § (1) bekezdése alapján.

Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok maradéktalan betartása mellett folytatta le az eljárást.

Törvényesen a vonatkozó jogszabályok betartásával járt el, amikor a titkos információ gyűjtés során beszerzett és utóbb nyílttá tett hanganyagot és jelentéseket bizonyítékként értékelte.

Erre vonatkozóan azonban az elsőfokú ítélet 20. oldal (2) bekezdésében írtak kiegészítése szükséges azzal, hogy az I. r. vádlott 06204905874 számú mobil telefonjának lehallgatását és a telefonközlések tartalmának rögzítését a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2008. március 21. napján kelt 13.Ti. 00126/2/2008.Tük számú végzésével engedélyezte 2008. március 28. napjának 18 óra 00 percétől 2008. június 17. napjának 18 óra 00 percéig.

A Nemzeti Nyomozóiroda Bűnügyi Ellátó Szervek állományába tartozó két fedett nyomozó és az I. r. vádlott között a Pláza 3. számú tárgyalótermében előre nem meghatározható időpontban történtek technikai eszközzel történő megfigyelését és rögzítését pedig a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2008. év június 4. napján kelt 13Ti.00126/10/2008.Tük számú végzésével engedélyezte 2008. VI. 6. napjának 12 óra 00 percétől 2008. VII. 30. napjának 12 óra 00 percéig.

A fentieket a Fővárosi Bíróság elnöke 2008. VI. 16. napján T El.0048/2/2008. szám alatt igazolta (nyomozati iratok I. kötet 142. oldal).

Megállapítható az iratokból, hogy az elsőfokú ítélet 20. oldalának 3. és 4. sorában feltüntetett feljelentés és megfigyelési jelentés minősítésének törlését és felhasználhatóságát az ORFK Főkapitány-helyettese a 2008. VI. 17. napján kelt 27-31/49-2/2008.Tük számú engedélyével engedélyezte. (nyomozati iratok I. kötet 121. oldal)

Az Országos Rendőr-főkapitányság főkapitány helyettese a 2008. VI. 17-én kelt 27-31/49-3/2008.Tük számú hozzájárulási nyilatkozatában a 2008. április 30-án 01-1640/1. sorszámu, továbbá a 4-9-22/5/2008.Tük számú adathordozón rögzített beszélgetés és az erről készült 28341-4-01/62/2008.Tük számú, valamint a 28341-4-01/63/2008.Tük számú kivonatok bizonyítékként történő felhasználásához hozzájárult azzal, hogy a minősítés törlését a felhasználást engedélyező nyomozati bírói határozat meghozatalát követően engedélyezi.

Megállapítható, hogy utóbb valóban nem csatolták a minősítés törlését elrendelő határozatot, megjegyzi azonban az ítéltábla, hogy ez nem is törvényi előfeltétele a felhasználhatóságnak. Ugyanakkor a védelem által kifogásolt két kivonaton „a minősítés törölve” felirat megtalálható, vagyis a minősítés törlésére ténylegesen sor került.

Megállapította az ítéltábla azt is, hogy jelen ügyben a Be. 206/A. § (1) bekezdés b) pontjában írt haladéktalanság is megvalósult, hiszen a nyomozás elrendelésére 2008. június 17. napján sor került.

A fentiek alapján egyértelmű, hogy a titkos információgyűjtés során beszerzett adatokról készült jelentések és kivonatok felhasználása törvényi rendelkezések betartása mellett történt, így erre vonatkozóan a védelem kifogásai alaptalannak bizonyultak.

Ugyancsak nem bizonyult megalapozottnak a védők arra irányuló kifogása sem, hogy az elsőfokú bíróság nem szerezte be a nyomozóhatóságtól a titkos információgyűjtés eredményeként rögzített teljes hanganyagot, következésképpen a nyílttá tett anyag a védők álláspontja szerint manipuláltnak tekinthető és bizonyítékként történő felhasználása nem szabályszerű.

E kifogással kapcsolatosan az ítéltábla nyomatékosan hangsúlyozza, hogy a titkos információgyűjtés jellegéből, hatóköréből, részben eltérő módszereiből következően az elért eredmények büntetőeljárásban való felhasználhatóságát, azok bevonását az eljárásban a törvény elsődlegesen az ügyész mérlegelésétől teszi függővé, minthogy ő a nyomozás ura, vagyis neki kell eldöntenie azt, hogy a nyílt eljárásban már beszerezett bizonyítékok kiegészítésére szükség van-e vagy sem.

Amennyiben úgy ítéli meg, hogy ezek az adatok pótolhatatlanok, más módon való megszerzésükre nincs lehetőség vagy csak aránytalan nehézségek mellett lenne erre mód, akkor kezdeményezheti a nyomozási bírónál az alkalmasságról, és a felhasználásról szóló döntés meghozatalát. Erről az ügyészi indítványról, a nyomozási bíró indokolt végzéssel határoz, mely döntése nem érinti a titkos információgyűjtéssel szerzett adatok minősített voltát.

A fentiekből egyértelműen következik, hogy a bíróság az eljárása során csupán a felhasználhatóság törvényben írt feltételeinek fennállását vizsgálhatja, és azok megléte esetén nyílik meg a lehetősége azok bizonyítékként történő értékelésére.

Ezen túlmenően azonban nincs hatásköre a titkos információgyűjtés további adatainak beszerzésére vonatkozóan.

Megállapította tehát az ítélőtábla, hogy a védelem erre irányuló kifogásai is alaptalanok.

A védelem által ugyancsak eljárási szabálysértésként értékelt, és a fedett nyomozók bevonásával kapcsolatos érvelésekre reagálva az ítélőtábla a következőket fejt ki.

Az Rtv. szabályozza azokat a titkos eszközöket, amelyeket a rendőrség a bűncselekmények megelőzése, felderítése, és többek között a bizonyítékok megszerzése érdekében alkalmazhat. Ezek egyik csoportjába sorolhatóak a bírói engedélyhez kötött eszközök, míg a másik csoportját a bírói engedélyhez nem kötött titkos eszközök alkotják. Ez utóbbi körbe tartozik többek között a fedett nyomozó alkalmazásának lehetővé tétele is.

A Be. 178. § (2) bekezdése szabályozza a fedett nyomozó alkalmazásának feltételeit. E szerint fedett nyomozó bevonására csak ügyészi engedéllyel van lehetőség. Szabályozza a törvény azt is, hogy amennyiben a bírói engedélyhez nem kötött titkos eszközök útján beszerezett adatokat bizonyítékként kívánja a nyomozóhatóság az eljárásban felhasználni, akkor a felhasználás szabályaira a Be. 200-206. §-ában írt rendelkezések vonatkoznak. E tekintetben pedig a fentebb kifejtettek szerint a törvényi rendelkezések betartása maradéktalanul megtörtént.

Ezen túlmenően nyomatékosan utal az ítélőtábla arra is, hogy a jelen eljárás alapjául szolgáló és az elsőfokú bíróság által megállapított bűncselekmények a fedett nyomozók bevonását megelőzően befejeződtek, így a fedett nyomozók tevékenysége lényegében a bizonyítékok utólagos megszerzésére irányult a jelen ügyben.

Ugyancsak megállapította az ítélőtábla, hogy helyesen és törvényesen járt el az elsőfokú bíróság akkor, amikor a helyszíni szemléről készült video anyagot bizonyítékként használta fel.

Erre vonatkozóan a védelem azt állította, hogy a video „meg lett vágva” így bizonyítékkénti értékelése törvénytört.

Megállapítható az iratokból, hogy az elsőfokú bíróság - helyt adva a védelem indítványának - megkeresést intézett a nyomozóhatósághoz ezzel kapcsolatban, ahonnan azt a választ kapta, hogy kizárólag ez az egy felvétel áll rendelkezésre.

Ugyanakkor hangsúlyozza az ítélőtábla, hogy a helyszíni szemléről nem csak a video felvétel, hanem a nyomozati iratok I. kötetének 305. és 307. oldalain jelentés, és kivonat is rendelkezésre áll erről az eljárási cselekményről, továbbmenően pedig a nyomozati iratok VI. kötele tartalmazza az I. r. vádlott helyszíni szemle során történt kihallgatásának jegyzőkönyvét is.

Ennek tükrében tehát a video kazetta vágott vagy vágatlan voltának nincs jelentősége, hisz a felsorolt okirati bizonyítékok alapján is nyomon követhetőek voltak a szemle során történtek.

Ezen túlmenően megjegyzi a bíróság azt is, hogy a helyszíni szemléről készült video felvétel tényleges tartalmának az ügy érdemét illetően nincs különösebb jelentősége, hiszen az I. r. vádlott által megmutatott rabló gödör mellett a jegyzőkönyvben rögzítettek szerint is nagyobb kiterjedésű megbolygatott földterület volt.

A helyszíni szemle lényegében a lelőhely régészeti védelmét, a védelem minősítési fokozatának megállapítását, az esetleges további leletek biztonságba helyezését célozta, és az is megállapítható, hogy éppen e szemle eredményeként állapította meg a szakértő azt is, hogy ez a hely csak másodlagos lelőhelynek tekintendő.

Ugyancsak a védelem erre vonatkozó kifogásaira reagálva kiemeli az ítélőtábla, hogy az ügy érdemének szempontjából magának a lelőhelynek és a lelet földből történő előkerülésének, továbbmenően pedig a leletet kiásó személy kilétének és nem annak van jelentősége, hogy azt ki és mikor rejtette oda.

Valamennyi védő támadta az elsőfokú eljárásba bevont szakértők személyét, mivel álláspontjuk szerint a szakértők elfogultnak tekinthetők azért, mert mindannyian vagy valamelyik múzeum alkalmazásában állnak, vagy valamelyik múzeum tevékenységéhez szorosan kapcsolódó tevékenységet folytatnak.

Az ítélőtábla megállapította ezzel szemben, hogy törvényesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a III. r. vádlott védője által a szakértő1 kizárására irányuló indítványát (54. sz. tárgyalási jegyzőkönyv 20. oldal) továbbá a ékszerszakértő és szakértő3 szakértők véleményének ismételt kiegészítésére illetve a külföldi szakértők bevonására irányuló védői indítványokat elutasította (57. sz. tárgyalási jegyzőkönyv 48. oldala).

Az elsőfokú bíróság a kizárási kérelemnek és a bizonyítási indítványoknak az elutasítását az elsőfokú ítélet 29. oldal (4) bekezdésében illetve a 32. oldal (2) bekezdésében, - bár igen szűkszavúan -, de megindokolta, és az érveivel a Fővárosi Ítélőtábla is egyetértett. Ezt az érvelést azonban a következőkkel egészíti ki:

A szakértő1-nek a nyomozás operatív szakaszában a hatósággal történő együttműködésére utaló adat az iratok között nem található.

Kétségtelen, hogy a szakértő a tárgyaláson megemlítette, hogy a nyomozóhatóság kérésére a fényképfelvétel alapján nyilatkozott a nyakék korára vonatkozóan, azonban ezt a Be. 100. § (2) bekezdése a kirendelő határozat megszületése előtt is lehetővé teszi.

Ezen túlmenően megállapította az ítélőtábla, hogy a szakértő1-re a Be. 103. § (1) bekezdésében írt kizáró okok egyike sem vonatkozik, hisz nem járt el szaktanácsadóként és a Be. 103. § (2) bekezdésében írtakból fakadóan nem tekinthető a nyomozóhatóság tagjának sem.

Kiemelendő ugyanakkor, hogy az a szakértői terület, amelyen mind a szakértő¹, mind pedig az eljárásba bevont többi szakértő is működik igen körülhatárolt, szűk terület, így természetes, hogy az ezen a szakterületen mozgó és ezekhez a szakkérdésekhez értő szakértők legtöbbször valamelyik múzeum alkalmazásában áll, illetve más formában valamelyik múzeummal tart fenn munka kapcsolatot.

Ez önmagában azonban a szakértők elfogultságát egyéb konkrét ok hiányában nem alapozza meg.

Kiemeli az ítélet tábla azt is, hogy a szakértőket kötelezi a hamis szakvélemény adásának követelménye, és vonatkozik rájuk e szabály megszegése esetén a Be. 238. § (2) bekezdés a) pontjában írt törvényi rendelkezés is.

Ez pedig az ítélet tábla álláspontja szerint elég garancia arra, hogy pusztán a szakértők esetleges múzeumi kapcsolata alapján - egyéb ok megjelölése nélkül - az elfogultságuk ne legyen megállapítható.

Helyesen járt el tehát az elsőfokú bíróság, amikor a védők erre irányuló indítványát (kizárás, új szakértő, külföldi szakértő) elutasította.

További eljárási szabályszegésként indítványozta megállapítani a védelem azt is, hogy az elsőfokú bíróság tanú³ és tanú⁴ tanúk kihallgatásától anélkül tekintett el, hogy erről végzésben határozott volna.

Az ítélet tábla ezzel szemben megállapította, hogy a Be. hatályos szabályai szerint a bizonyítási indítványról alakszerű végzésben kell határoznia az elsőfokú bíróságnak, és köteles az ítéletében az elutasítás okát utólag megindokolni.

Megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság eljárási szabályt sértett, amikor nem hozott alakszerű végzést, azonban a második követelménynek az ítélet 26. oldalán kifejtettek szerint eleget tett. Eljárási szabálysértése tehát relatív szabálysértésként értékelhető, amely az ügy érdemi felülbírálatát nem érintette.

Összességében az ítélet tábla a felülbírálat során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság igen részletes, széles körű, a védői és vádlotti indítványoknak helyt adó, alapos bizonyítási eljárást folytatott le, a releváns tényeket és körülményeket illetően okiratokat szerzett be, és különböző megkereséseket is foganatosított, így teljesítve tényfeltárási kötelezettségét.

Az is megállapítható, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékokat egyenként és összességében is értékelte, mérlegelte, és nem tévedett akkor sem, amikor az általa megállapított tényekből további tényekre vonatkozó következtetéseket, melyek a formál logika szabályainak megfeleltek.

Megállapítható, hogy a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként az elsőfokú bíróság által mérlegeléssel megállapított tényállás túlnyomó részben mentes a Be. 351. § (2) bekezdésében írt hibáktól és hiányosságoktól.

Ugyanakkor azonban egyes részeiben pontosításra, helyesbítésre illetve kiegészítésre szorul a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontja alapján az alábbiak szerint.

Az I. r. vádlott személyi adataira vonatkozóan helyesbíti az ítéletet azzal, hogy az I. r. vádlottnak már nincs eltartásra szoruló gyermeke. Jelenleg családi gazdálkodás keretében dolgozik, mivel felesége kiváltotta az őstermelői engedélyt. Az e tevékenységből származó jövedelme 150.000 forint. A tulajdonát képező ingatlanon fennálló tartozásának összege 9.000.000 forint.

A III. r. vádlott vonatkozásában a személyi körülményeket helyesbíti illetve kiegészíti azzal, hogy a könyvelő kft- időközben zrt.-vé alakult, továbbá a Kft2. néven a vádlott újabb céget alapított, amely vendéglátással foglalkozik, és amelyhez egy kiállító tér is tartozik, azonban ez az új vállalkozása jövedelmet még nem termel. A már ismert tevékenységből a havi jövedelme jelenleg 400.000 forint.

A 10. oldal második bekezdés 10. sorában a második időpontot április elejére javítja ki (a III. r. és az I. r. vádlottak vallomásai).

A 10. oldal második bekezdés 13. sorában az időpontot 2008. április elejére helyesbíti. (a III. r. és az I. r. vádlottak vallomásai).

A 11. oldal második bekezdés 6. sorának végére a következőket illeszti be. Szóba került a tárgyaláson, hogy az eladó nem kívánja az ékszer együttes eladása esetén mellékelni az annak legalitását igazoló okmányt, ezért a vevőnek illetve a mögötte álló aukciós háznak teljesen új, legális hátteret kell „kreálnia”. A vevő kifejtette azt is, hogy ez jelentős kockázatot jelent, ha utóbb a lelőhelyen további leletek kerülnének elő, mivel ez a tény a kreált hátteret erősen megkérdőjelezi. Ennek ellenére Az I. r. vádlott nem vállalkozott arra, hogy a lelőhelyre visszamenjen, annak túlzott kockázata miatt, továbbra azért sem, mert újabb és jelentősebb értékű tárgyak előkerülése álláspontja szerint e lelőhelyen már nem valószínű. (nyomozati iratok első kötet lehallgatási anyag).

A 13. oldal 14. sorában a mondat végére a következő mondatrészt illeszti „és annak átadására a klubban került sor.”

A 13. oldal utolsó előtti sorát akként helyesbíti, hogy „annak nagy részét ő költötte el családjára és házának építésére.

Ugyanennek a sornak az elejére beilleszti, hogy a 28.000.000 forintot a III. r. vádlott 2008. április elején fizette ki teljes egészében az I.r. vádlottnak.

A 13. oldal harmadik bekezdés végére a következő mondatot illeszti „e szerint az ékszerek értéke 35.000 euro lehet.”

A 16. oldal 9. sorának végére a „de ennél” kifejezés elé a következőket illeszti: „valami hegyet is említett, és azt, hogy a várostól 50-100 km-re volt ez a hely. (II. r. vádlott nyomozati vallomása)

A 18. oldal 4. bekezdés 4. sorának végén kezdődő mondatot akként helyesbíti, hogy a lelet együttesen rövid távú terve nem volt, hosszabb távú terve szerint pedig öreg korára egy magán múzeumot kívánt nyitni, hogy ott az ékszereket kiállíthassa.

E kiegészítésekkel az elsőfokú ítéleti tényállás már minden tekintetben megalapozott, így irányadó volt a másodfokú eljárásban is.

A bizonyítékok értékelését vizsgálva megállapította az ítélőtábla, hogy az elsőfokú bíróság valamennyi bizonyítékot mérlegelési körébe vont és ennek során kellő részletességgel, logikusan adott számot arról, hogy melyeket fogadott el és miért, illetve melyeket és milyen indokok alapján vetett el.

Az I. r. vádlott előadásával szemben helyesen állapította meg az ellentétes bizonyítékok mérlegelése útján, hogy az I. r. vádlott nem csak fémkereső gépek adásvételével és szervizelésével foglalkozott, hanem ő maga is rendszeresen járt „fémkeresőzni” a tulajdonában álló nagyértékű gépekkel.

Az elsőfokú ítélet 26. oldal első bekezdésében felsoroltakon túl erre utal a lehallgatási anyag nyomozati iratok 143. és 145. oldalán található kivonatának alábbi tartalma is, melyet az I. r. és a II. r. vádlott beszélgetése során rögzítettek:

II.r. vádlott: Kérdezték, hogy nem mennénk ki még egyszer megnézni.

I.r. vádlott: „még át lehetne nézni, de azt nem merem odavinni, 1.000.000 forint feletti gépet nem kockáztatok... Igen, hát csak az a gond, hogy ezzel a géppel már nem jönne ki, lehet, hogy kijönne kettő, de ott már nagyon nagy a rizikó, mert ha ezt elveszik, akkor ez igen komoly érvágás.....

A II. r. vádlott: „... és ha úgy szétszedjük a gépet mint múltkor?”

Az I. r. vádlott: „ja, ezt nem tudod, ezt a nagyot... nagyon nagy a szár... nem tudjuk eltenni, mert túl nagyok a darabok... a kesztyűtartóba egymagába be sem férne....”

A titkos információ gyűjtés során rögzített anyag tartalmán túlmenően erre utal tanú5 nyomozati vallomása és a II. r. vádlott nyomozati vallomása is, melyeket logikus érveléssel fogadott el az elsőfokú bíróság a tanú illetve a II. r. vádlott utóbb tárgyaláson módosított vallomásával szemben.

A rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelésével helytállóan vetette el az elsőfokú bíróság az I. r. vádlottnak azt a védekezését is, hogy az ékszereket tanú1-től kapta közvetítői minőségben és bizományba azért, hogy azokra vevőt keressen.

E tekintetben az elsőfokú bíróság a II. r. vádlott valamint tanú6 tárgyalási vallomásaival szemben a II. r. vádlott és a tanú nyomozati vallomását fogadta el.

a II. r. vádlott ugyanis első nyomozati meghallgatása alkalmával elmondta, hogy az I. r. vádlott az ékszereket maga találta, és e vallomásában a lelőhelyet is megjelölte, melyről az I.r. vádlott számolt be egyik találkozásuk alkalmával. (nyomozati iratok 165. oldal)

Megjegyzzi az ítélet tábla, hogy az a hely, amelyről e vallomásában a II.r. vádlott beszélt a helyszíni szemle jegyzőkönyvében rögzített adatok alapján. felismerhetően megegyezik a tényleges lelőhellyel,

Ebből pedig nemcsak annak megállapíthatósága következik, hogy a leletek feltalálási helyéről a két vádlott ténylegesen beszélt egymással, hanem az is, hogy e beszélgetés során az I.r. vádlott olyan információkat is elmondott a II. r. vádlottnak a lelőhelyről, amely a valóságnak megfelelt.

Elvetette az elsőfokú bíróság az I.r. vádlottnak azt a védekezését is, mely szerint az ékszereket tanú1-től kapta 2007. év decemberében bizományba, értékesítés végett.

Az I. r. vádlottnak ezt az állítását, tanú7 és tanú8 vallomása egyértelműen megcáfolta.

E két tanú az eljárás során következetesen számolt be arról, hogy néhai tanú1 2007. év decemberében bekövetkezett halála előtt már hónapokkal nem mozdult ki otthonából, legfeljebb a Klubba látogatott el. Ebből következik tehát, hogy az ékszerek 2007. év decemberében történt állítólagos átvételét követően néhai tanú1 már nem mutathatta meg egészségi állapota miatt az I. r. vádlottnak ténylegesen a lelőhelyet.

.Abból a körülményből pedig, hogy az I. r. vádlott a helyszíni szemle során egyenesen, keresgélés nélkül vezette a nyomozókat a helyszínre nyilvánvaló, hogy a helyet jól ismerte, ugyanakkor az is megállapítható, hogy a helyszínt nem tanú1 mutatta meg neki.

Az I.r. vádlott érdemi védekezését tovább vizsgálva, mind az I. r. vádlott, mind pedig tanú 8 tanúvallomása alapján megállapítható az is, hogy bár az I. r. vádlott és néhai tanú1 ismerték egymást, azonban közöttük sem szoros ismeretségi, sem pedig baráti kapcsolat nem állt fenn, amely ténynek éppen az átadás körülményeit és az I.r. vádlottnak az ékszerek állítólagos átvételét követően tanúsított magatartását vizsgálva van jelentősége.

Ebből kiindulva ugyanis valószínűtlen, hogy néhai tanú1 úgy adta volna át az általa 30.000.000 forintban meghatározott értékű ékszereket a vele szoros kapcsolatban nem álló I. r. vádlottnak, hogy azok átadásáról semmiféle bizonylatot nem állított ki, és a nagyértékű leletről, illetve az érte járó jelentős összegű pénzvárományról a családjának sem tett említést, noha nyilvánvalóan ő maga is tisztában volt egészségi állapotának rohamos romlásával.

Arra sem adott magyarázatot ezen túlmenően az I. r. vádlott, hogy tanú1 halálát követően miért nem tájékoztatta az elhunyt családját arról, hogy az ékszereket eladta, és hogy annak vételára a családot illeti. Nem adott magyarázatot arra sem, hogy a védekezésében előadottaktól eltérően miért fordította a teljes összeget a folyamatban lévő építkezésére, illetve saját és a családja megélhetésére, ahelyett,

hogy az összeget a néhai családnak adta volna át. Ez a tulajdonosi viselkedés egyértelműen azt igazolja, hogy az I. r. vádlott nem bizományoskénti értékesítést végzett, hanem az általa talált ékszereket adta el III.r. vádlottnak.

Egyértelműen ezt erősíti a második tervezett adásvétel során, a Hotelben lebonyolítandó eladás alkalmával rögzített hanganyag tartalma is.

E beszélgetés során az I.r. vádlott az alábbiakat mondta:

„én, én, én szedtem ki, és ugye a nagyokat szedtük ki, utána visszamentünk, ahogy húztuk a földet úgy szedegettük szemre....., olyan géppel mentünk ami erre való....., nem is ezt kerestük, ...nagyon meg lett bolygatva, nagyon meg lett ásva az egész..... szóval nagyok már nem jöhetnek ki.... szóval valami fa kidőlhetett, vagy valami megmozgatta ezt az egészet, és azért volt nehéz, mert ugye a nyakperecre rá voltak akasztva a karkötők, azokat könnyű volt kiszedni, mert egyben voltak, de ezek a gyöngyök meg a többiek szanaszét voltak az egész területen....."

Ezekből az adatokból egyértelműen megállapítható, hogy az I.r. vádlott ismeretlenül maradt társával fémkeresőzés közben lelt rá az ékszerekre, melyek feltalálásával kapcsolatosan olyan körülményről is beszámolt e beszélgetésben (a nyakperecre rá voltak akasztva a karkötők), amelyet csak az a személy tudhatott, aki ténylegesen az ékszerek kiásását végezte.

Mindezek tükrében helyesen vetette el tehát az elsőfokú bíróság az I.r. vádlott erre irányuló érdemi védekezését.

Az I. r. és a II. r. vádlottak között 2008. április 30. napján folytatott telefonbeszélgetést rögzítő lehallgatási anyagból egyébként egyértelműen megállapítható, hogy a II. r. vádlottnak is pontos tudomása volt arról, hogy az ékszereket az I.r. vádlott fémkeresőzés közben találta meg.

Ugyanakkor e beszélgetés során tájékoztatta a két vádlott egymást arról is, hogy mindkettőjüknek újabb vevő jelöltje van, méghozzá olyan vevő, aki 30.000.000 forintnál lényegesen nagyobb összeget is hajlandó lenne fizetni az ékszerekért. Ekkor kérte meg az I.r. vádlott a II.r. vádlottat arra, hogy beszélje rá a III. r. vádlottat az újabb eladásra.

Ennek a beszélgetésnek a tartalmából egyértelmű következtetés vonható arra is, hogy mindhárom vádlottat a haszonszerzés célja vezette az ékszerek első és a tervezett második eladása során is.

A II.r. vádlott e beszélgetés során többek között beszámolt az I.r. vádlottnak arról, hogy a III.r. vádlottnak már említést tett egy esetleges újabb eladásról, amelyet mint lehetőséget a III.r. vádlott nem vetett el, sőt azt is meghatározta, hogy 55.000.000 forint ellenében „ kiszáll".

Ez a kijelentés ugyanakkor egyértelműen cáfolja a III. r. vádlottnak azt a nyomozati eljárás során és a tárgyalási szakban is hangoztatott állítását, mely szerint őt kizárólag egy megszervezendő kiállítás célja vezette az ékszerek megvásárlásakor.

Megjegyzi az ítéletábra ezzel kapcsolatban, hogy a III.r. vádlott a nyomozati iratok 5. kötetének 311. oldalán rögzített első vallomásában ezzel ellentétesen úgy nyilatkozott, hogy az ékszerekkel rövid távú terve egyáltalán nem volt, majd csak öreg korára kívánt egy múzeumot nyitni. Ez a vallomás pedig egyértelműen cáfolja a III.r. vádlott tárgyalási szakban hangoztatott védekezését.

Egyetértett az ítéletábra az elsőfokú bíróságnak azzal a megállapításával is, hogy mindhárom vádlott tisztában volt az ékszerek népvándorlás korabeli származásával és azzal is, hogy éppen ezért a leletek jelentős értéket képviselnek.

Erről a III. r. vádlott a nyomozati iratok 5. kötet 307. oldalán nyilatkozott, az I.r. vádlott pedig az írásbeli vallomásában tett említést erről hozzátéve azt is, hogy 80 %-ban abban is biztos volt, hogy az ékszerek eredetiek. De ugyanilyen következtetés vonható le a 2008. április 30-án történt telefonbeszélgetés során elhangzottakból a II. r. vádlott vonatkozásában is.

Ebből a tényből azonban további következtetések levonására is mód nyílik. A vádlottak mindegyike elismerte ugyanis, hogy hosszabb ideje foglalkoznak numizmatikával, kiterjedt ismerettel rendelkeznek a földből előkerült tárgyak korának és értékének meghatározására vonatkozóan is.

Mivel a korábban kifejtettek szerint a vádlottak felismerték, hogy az ékszerek a népvándorlás korából származnak, nyilvánvalóan tudták azt is, hogy azok régészeti leletnek minősülnek és az értékük is igen jelentős. Ez utóbbira utal egyébként az eladások során általuk meghatározott ellenérték összegének nagysága is.

Erre lehet következtetni továbbá az I. r. vádlott elfogáskor tanúsított magatartásából (elszaladt), a boríték eldobásából, ezen túlmenően pedig abból is, hogy az ékszerek legalizálásának szükségessége folyamatosan napirenden volt a vádlottak között.

Az I. r. és a II. r. vádlott ugyanis erről beszélgettek a 2008. április 30. napján rögzített telefonbeszélgetés alkalmával, amikor a II.r. vádlott megemlítette az I.r. vádlottnak hogy időközben „közjegyzői papír készült, így már legális a cucc”.

Továbbmenően ezt támasztja alá a III.r. vádlott azon előadása is, amely szerint ő folyamatosan sürgette az I.r. vádlottat, hogy készítsenek adásvételi szerződést, amelyre nyilvánvalóan a szerzés körülményeinek igazolására lett volna szüksége..

A fentieken túlmenően a tárgyak törvénytelen megszerzésére és eladására vonatkozóan további igen fontos és teljesen egyértelmű bizonyítékot jelentenek a 2008. június 18-án a Hotelben rögzített hanganyag alábbi részletei is.

...,tolmács: arról van szó, hogy tanú9 is kapcsolatban áll egy aukciós házzal, viszont ez az aukciós ház nem fedi fel magát egészen az üzlet végéig (nyomozati iratok 163. oldal)

...az a probléma azzal, hogy még egyes darabok a földben vannak, hogy nyilván meg kell teremtenünk egy olyan háttérét, amivel az aukciós ház is el tudja adni, és a nagy probléma az, hogyha még maradt a földben.... akkor ebből az aukciós háznak kellemetlensége lehet. Tehát, hogyha, tanú9 mögött álló szakértői csoport olyan történetet kreál tulajdonképpen ezeknek a leleteknek háta mögé, pl. találták valamelyik országban valamikor, de utána Magyarországon még előkerül másik.... van-e ennek a leletnek már valamilyen háttere tehát, hogy ön, vagy valaki tudott-e e mögé a lelet mögé valami háttérrel, amit mi esetleg használhatunk, vagy egy teljesen újat kell!

Az I. r. vádlott, „van neki, az már legalizálva lett, de nem szívesen adja hozzá ugye ez el lett adományozva, utána az ő nevén fog tovább menni és ezt ő nem akarja....”

Tolmács: „szóval nekünk kell egy legendát gyártani...”

Az I. r. vádlott válasza:: „mindenképp. A nevét nem akarja, nem is a papír, mert a papír az rendben lenne, csak a nevét nem akarja, hogy szerepeljen....”

Tolmács:"ha újabb leletek kerülnek elő, és az a lelet az előzőek legendáját romba dönti, akkor ez nagyon nagy presztiszesvesztés az aukciós háznak, hisz akkor ő olyan értéket adott tovább, aminek nem volt tiszta az eredete."

Mindezek egyértelművé teszik, azt az elsőfokú bíróság által is megállapított tényt, hogy a vádlottak tisztában voltak azzal, hogy az ékszerek régészeti leletet képeznek, ezért ezzel kapcsolatban bejelentési kötelezettségük lett volna, ebből következően azt is tudták, hogy az ékszerek eladása is illegális, ezért igen kockázatos is, éppen az eredet igazolhatóságának hiánya miatt.

Azt, hogy az I.r. vádlott által kiásott ékszerek régészeti leletnek minősülnek és így a kulturális javak körébe tartoznak az elsőfokú ítélet 32-33. oldalán kifejtettekén túl az alábbiak is bizonyítják:

A 2001. évi LXIV. törvény hatálya a kulturális örökség elemeire, az ezekkel kapcsolatos minden tevékenységre, személyre és szervezetre kiterjed.

A törvény 4. § (2) bekezdés 5. pontja szerint a kulturális örökség elemeit a régészeti örökség, a műemléki értékek valamint a kulturális javak képezik.

A 22. pontban adott meghatározás szerint régészeti örökség az emberi létnek a föld felszínén, a föld vagy a vizek felszíne alatt és a természetes vagy mesterséges üregekben 1711 előtt keletkezett érzékelhető jelentős nyoma.

A régészeti lelet pedig a 19. pontban a törvényi alkotó által használt megfogalmazás szerint a régészeti örökség érzékelt, felfedezett, feltárt ingó eleme, függetlenül attól,

hogy eredeti helyéről, összefüggéseiből, állapotából elmozdult, elmozdították-e vagy sem.

E fogalom meghatározások világosak, melyek alapján egyértelmű, hogy az I. r. vádlott által fémkeresőzés közben talált népvándorlás korabeli ékszerek régészeti leletnek minősülnek függetlenül attól, hogy elsődleges, másodlagos vagy sokadlagos lelőhelyről kerültek-e elő, és mint ilyen, a törvény 8. § (1) bekezdése értelmében az az állam tulajdonát képezik.

A meghallgatott négy szakértő egyetértett abban is, hogy ezek az ékszerek nem hamisítványok, ugyanis azt a korabeli technikát, amellyel ezek készültek, ma nem lehet rekonstruálni, következésképpen az ékszerek utánzása sem történhet meg hibátlanul.

Helyesen járt el az elsőfokú bíróság akkor is, amikor az eljárásba bevont négy igazságügyi szakértő egységesnek koránt sem mondható értékmeghatározását alapul véve tág határok között a legkisebb és a legnagyobb értéket figyelembe véve határozta meg az ékszerek értékét, és a tényállásban a vádlottak számára legkedvezőbb értéket fogadta el.

Az ítélet tábla az erre vonatkozó elsőfokú bírósági álláspontot azzal egészíti ki, hogy a népvándorlás korából származó tárgyak igazi értéke a forgalomképességtől függetlenül történeti, történelmi, eszmei jelentőségük, és a belőlük nyerhető információk által értelmezhető csupán. Ennek figyelembevételével nem kifogásolható, hogy a szakértők csupán az aukciós házak által alkalmazott árakat tudták figyelembe venni, illetve a biztosítási értékek alapján tudták az ékszerek értékét meghatározniuk, amely azonban messze nem azonos a belőlük nyerhető információkat is figyelembe véve azok valódi értékével, hiszen az ennél nyilvánvalóan lényegesen magasabb. Ugyanakkor az sem kétséges, hogy ennek alapján az ékszerek büntetőjogilag releváns értékét meghatározni nem lehet.

Összességében a fentebb kifejtettek szerint az ítélet tábla is megnyugtatóan bizonyítottan látta, hogy a vádlottak a terhükre rótt cselekményeket elkövették.

Az elsőfokú bíróság a megalapozott tényállásból okszerűen következtetett az I. r., a II. r., és a III. r. vádlott bűnösségére és a cselekmények jogi minősítése is törvényes. A cselekmények jogi minősítéséhez fűzött és az elsőfokú ítélet 34. oldalán található jogi indokolással az ítélet tábla maradéktalanul egyetértett, és helytállónak találta a Btk. 2. § alkalmazásával azt is, hogy az elsőfokú bíróság a cselekmény elkövetésének idején hatályban volt törvény rendelkezéseit alkalmazta.

A büntetés kiszabása körében értékelhető körülmények azonban az alábbiak szerint kisebb mértékben helyesbítésre szorulnak.

Az I. r. vádlott vonatkozásában mellőzendő a kiskorú gyermekes állapota, mint enyhítő körülmény, ugyanakkor - szemben az elsőfokú bíróság álláspontjával - a

közel 5 éves időmúlás mindhárom vádlott vonatkozásában jelentős enyhítő körülményt jelent. További enyhítő körülményként kell értékelni, hogy a cselekménnyel okozott kár megtérült.

Megjegyzi az ítéletábra, hogy mivel az elsőfokú bíróság az elkövetéskor hatályos törvényi rendelkezéseket alkalmazta a vádlottakkal szemben, ezért a Btk. 83. § (2) bekezdésére - azaz a középértékre - történő utalást mellőzni kell. A középértékre vonatkozó törvényi szabályozás ugyanis az elkövetéskor nem volt hatályban, annak hatályba lépése 2010. július 23. napján történt.

A Fővárosi Ítéletábra osztotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, mely szerint a cselekmények jellegére tekintettel, mindhárom vádlottal szemben szabadságvesztés kiszabása indokolt.

Egyetértett azzal is, hogy a három vádlott közül az I. r. vádlott cselekményének tárgyi súlya és társadalomra veszélyessége a legmagasabb, hiszen ő volt az, aki a régészeti leletet megtalálta, a földből kiást, és ő volt az a személy is, aki a bejelentési kötelezettségét elmulasztva az állam tulajdonát képező tárgyakat árulni kezdte, ezért esetében helytállónak találta az ítéletábra a végrehajtható szabadságvesztés büntetés kiszabását.

A javára szóló enyhítő körülményeket, és nem utolsósorban a kár teljes megtérülésének tényét is figyelembe véve azonban az I.r. vádlott esetében lehetőséget látott a kiszabott szabadságvesztés tartamának enyhítésére és alkalmazhatónak tartotta a Btk. 47. § (3) bekezdését is, ezért megállapította, hogy a büntetés fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható.

A II.r. és a III.r. vádlott cselekményét vizsgálva nem osztotta az ítéletábra azt az elsőbírői álláspontot, amely szerint a II. r. vádlott cselekménye - figyelemmel a közvetítői tevékenységére - lényegesen kisebb súlyú a III.r. vádlott cselekményéhez képest, így enyhébben ítélandó meg.

Az ítéletábra a II.r. vádlott egész eseménysorozatban betöltött szerepére és az eseményeket folyamatosan továbbgördítő tevékenységére is tekintettel nem látott büntetésben kifejezhető különbséget a II. r. javára, ezért a II.r. és a III.r. vádlottal szemben azonos tartamú büntetés kiszabását látta indokoltnak.

Ennek mértékét azonban a belső arányosítás követelményét is szem előtt tartva esetükben is eltúlzottnak találta így annak tartamát mindkét vádlott tekintetében enyhítette.

A II. r. vádlottra vonatkozóan egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a szabadságvesztés végrehajtása nélkül is elérhetőek a büntetési célok, ugyanakkor a felfüggesztés próbaidejének tartamát a szabadságvesztés tartamának enyhítésére is figyelemmel rövidebb időtartamban határozta meg.

Ugyanezek az indokok eredményezték a III. r. vádlottal szemben is a kiszabott börtönbüntetés mérséklése mellett a Btk. 89. § (1) és (3) bekezdésének alkalmazását. Emellett a vádlott jelenlegi foglalkozására és eddigi kifogástalan

életvitelére is tekintettel lehetőséget látott a Btk. 104. § (1) bekezdésének alkalmazására is ezért a vádlottat előzetes mentesítésben részesítette.

Megállapította az ítélőtábla, hogy az elsőfokú bíróság helyesen alkalmazta a Btk. 77/B. § (1) bekezdése a) pontja alapján a vagyonekobzást az I. r. és a II. r. vádlottakkal szemben.

A védői érvelésekre reagálva kiemeli, hogy a vagyonekobzás alapvető célja a bűncselekmény előtti állapot helyreállítása, a bűncselekményből nyert haszon elvonása útján.

Megállapította az ítélőtábla, hogy az elsőfokú bíróság a járulékos kérdésekre vonatkozóan is törvényesen döntött.

Mindezek alapján a Nógrád Megyei Bíróság ítéletét a Be. 372. § (1) bekezdése alapján a büntetés kiszabására vonatkozó részében megváltoztatta, míg egyéb rendelkezéseit a Be. 371. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta azzal, hogy a vádlottak személyi okmányának számát, a lakóhelyükben bekövetkezett változásokat, a rendelkező részben feltüntette és helyesbítette a bűncselekmények megnevezését is.

Budapest, 2013. év február hó 20. napján

dr. Halász Irén sk.
a tanács elnöke

Dr. Magócsi István sk.
sk.

előadó bíró

Zólyominé dr. Törő Erzsébet

bíró

A Nógrád Megyei Bíróság 1.B.199/2009/65. számú ítélete a Fővárosi Ítélőtábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.86/2012/9. számú ítéletében foglalt változtatásokkal az I. r., a II. r., és a III. r. vádlottakkal szemben 2013. év február hó 20. napján jogerőre emelkedett és - a II.r. és a III.r. vádlott tekintetében a szabadságvesztés kivételével - végrehajtható.

Budapest, 2013. év február hó 20. napján

dr. Halász Irén sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:
Roznoviczky Illésné
tisztviselő